

Bokekstra

Ole Jacob Hoel

ole.jacob.hoel@adresseavisen.no

» Anmelderne har talt:

Kvinner med sterke historier tett på eget liv topper de fleste kategorier når våre anmeldere velger høydepunkter blant årets utgivelser.

Kvinnene bak årets beste bøker

Linn Ullmann topper et svært solid forfatterskap med sin sjette roman, som også er den som mest åpenbart går tett på hennes eget liv og oppvekst. Hun tar dermed innersvingen på andre sterke kandidater til årets beste norske skjønnlitterære utgivelse, i første rekke Erlend Loe, som kanskje aldri har vært morsommere enn i år og Johan Harstad, som kanskje aldri har vært mer ambisiøs.

I år topper kvinnelige forfattere med sterke historier alle kategorier så nær som én.

Elena Ferrante har vært årets store skjønnlitterære navn, med de to første av fire romaner om to venninner som vokste opp i etterkrigstidens Napoli. På målstreken slo hun en annen anmelder-favoritt, for lengst avdøde John Williams. Han vant med «Stoner» i fjor, i år er nok en god 60-tallsroman nyutgitt. Inger Elisabeth Hansen har i flere tiår vært en av våre ledende lyrikere. Årets utgivelse er den første på 13 år, og er tatt imot med ovasjoner. Hun vant poesi-kategorien klart. Årets nobelprisvinner Svetlana Aleksijevitsj skriver også om sterke skjebner, men hun har journalistens tilnærming. «Kister av sink» er et enestående dokument som skildrer Sovjets krigføring i Afghanistan fra de forskjellige parters side.

Noe helt annet, men likevel en logisk del av helheten, er Anna Höglund, den begavede illustratøren som har laget en nyskapende barnebok, der hun ved hjelp av tekst og forskjellige

Kommentar

Ole Jacob Hoel

 Journalist
 ole.jacob.hoel@
 adresseavisen.no

I år topper kvinnelige forfattere med sterke historier alle kategorier så nær som én.

illustrasjonsteknikker formidler følelsen av ikke være som alle andre, og samtidig hungre etter fellesskapsfølelsen. Bare krim-kategorien toppes av en mannlig forfatter, Pierre Lemaitres «Alex» er allerede etablert som en klassiker. Men årets nummer to, spanske Dolores Redondo er et utmerket alternativ for dem som gjerne leser krim med feminin innfallsvinkel.

I fjor på omtrent samme tid konkluderte vi med at vi knapt hadde opplevd et så sterkt år for norsk skjønnlitteratur. Vi anmeldere er ikke like begeistret i år. For all del, bøkene som

ligger på topp over årets beste norske skjønnlitterære bøker holder mål og vel så det. Men det var ikke like mye trøkk i avstemningen i denne kategorien i år, sammenlignet med i fjor – og sammenlignet med rotteracet for å vinne årets beste oversatte roman. Norske forfattere vinner bare den ene kategorien som er spesifikt for norske forfattere, pluss poesisjangren. Og når anmelderne skal velge årets ene store høydepunkt, velger ingen av dem en norsk roman. Men det er hyggelig å registrere at det angloamerikanske grepet om internasjonal kultur ikke er så lett å få øye på her. Årets internasjonale vinnere er henholdsvis italiensk, hviterussisk, svensk og fransk.

Et annet påfallende trekk ved årets anmelder-kåring er at anmelderne har hatt vansker med å plassere bøker og forfatter i kategori. Dansk-norske Kim Leine er med i kategorien oversatt litteratur, mens svensk-norske Beate Grimrud er klassifisert som norsk. Fredrik Sjöbergs «Rosinkongen» fikk stemmer både som skjønnlitteratur og skaprose, det samme gjorde Knausgårds «Om høsten» (men sistnevnte ikke nok stemmer). Per Dybvigs bok er nesten umulig å plassere i en av disse kategoriene. En vil lett finne argumenter for at Linn Ullmanns «De urolige» kan betegnes som annet enn roman.

Men la nå sjanger være sjanger. Dette handler om gode bøker, og det har det vært mange av i år.

» Vi ba våre anmeldere velge den ene boka som står som høydepunkter blant årets bokutgivelser. «

Stein Roll
Per Dybvig:
 «Jegeren. En fortelling fra skogen»

Usedvanlig lekker og nifs kunstbok med fabeltekst i en miks av folke-eventyr og western. Har ikke sett maken til dyrestreker!

Johan O Jensen
Antony Beevor:
 «Ardenne 1944, Hitler-overmot og nederlag»

Beevor er en av USA's to største krigshistorikere. (Den andre jeg tenker på er Hitler-biografen Ian Kershaw.) Nærmere det beste kommer du ikke.

Terje Eidsvåg
Roberto Bolano: «2666»

Fem romaner i én, til makeløst kunstnerisk punktum for chilensk forfatter som vil bli stående fra vår tid. En 950 siders kraftprestasjon av en fæl, god og uforlignelig roman om litteraturen, livet og døden.

Fartein Horgar
John Williams:
 «Butcher's Crossing»

Nydelig western-roman, som setter guttedagenes cowboyfantasier inn i en bunnsolid ramme, osende av mannsvette, lukten av seletøy, tørste trektdyr, fâmælte menn til hest, og alt i et språk som ikke tyr til store ord og «sterke» bilder for å mane frem en epoke vi alle har et forhold til.

Maria Årolija Rø
Lena Andersson:
 «Uten personlig ansvar»

Noe så uvanlig som en knallgod oppfølger (Første bok: Rettsstridig forføyning). Hovedperson gjennom begge bøker, Ester Nilsson etterlater et varig inntrykk som våpendrager for den dype, men ubesvarte kjærligheten. Galskapen lenge leve!

Flere anmeldelser finner du på

adressa.no/kultur/anmeldt/

Årets roman: Linn Ullmann har aldri skrevet så tett på sitt eget liv og sine egne foreldre.
Foto: TOR STENERSEN

Årets barnebok: Svenske Anna Höglund har skrevet og malt en historie om en kanin som ikke er som alle andre kaniner.

Foto: STEFAN TELL

Årets sakprosa: Hviterussiske Svetlana Aleksijevitsj har oppdatert sin 20 år gamle bok om Sovejts invasjon av Afghanistan, og for den mottar hun om få dager Nobels litteraturpris.

Årets lyriker: Inger Elisabeth Hansen har gjort et overbevisende comeback, 13 år etter at hun vant Brageprisen og ble Nordisk Råd-nominert for sin forrige diktsamling.

Foto: THOMAS BRUN

Dette er

Årets beste bøker

Norsk skjønnlitteratur

1. Linn Ullmann: De urolige
2. Erlend Loe: Slutten på verden som vi kjenner den
3. Johan Harstad: Max, Mischa og Tetoffensiven
4. Beate Grimrud: Evighetsbarna
5. Tiril Broch Aakre: Redd barna
6. Roy Jacobsen: Hvitt hav
7. Laila Stien: Over elva
8. Marianne Fastvold: Coctail-effekten
9. Christer Mjaaseth: Det er du som er Bobby Fischer
10. Helga Flatland: Vingebelasting

Oversatt skjønnlitteratur:

1. Elena Ferrante: Mi briljante venninne
2. John Williams: Butcher's Crossing
3. Jonathan Franzen: Renhet
4. Roberto Bolano: 2666
5. Michel Houellebecq: Underkastelse
6. Ian McEwan: Barneloven
7. Joyce Carol Oates: Fordi det er bittert og fordi det er mitt hjerte
8. Lena Andersson: Uten personlig ansvar
9. Helle Helle: Hvis du vil
10. James Salter: Alt som er

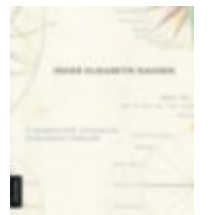
Sakprosa

1. Svetlana Aleksijevitsj: Kister av sink
2. Fredrik Sjöberg: Rosinkongen
3. Giulia Enders: Sjarmen med tarmen
4. Morten A. Strøksnes: Havboka
5. Per Dybvig: Jegeren
6. Antony Beevor: Ardenne 1944 – Hitler, overmøt og nederlag
7. Sindre Kartvedt: En vill en
8. Grethe Fatima Syéd: Olav Duun
9. Sindre Bangstad / Cora Alexa Døving: Hva er rasisme?
10. Dag Solstad: Artikler 2005-2014

Poesi

1. Inger Elisabeth Hansen: Å resirkulere lengselen, avrenning forgår
2. T. Harry Schjerven: Harrys lille tåre
3. Knut Ødegård: Drankarar og galningar
4. Eirin Gundersen: Du er menneske nå
5. Jan Jakob Tønseth: Muntre dødsdikt
6. Bård Torgersen: Romaner
7. Terje Dragseth: Jeg skriver språket
8. Torgeir Rebollo Pedersen: Åstedsblomster
9. Øyvind Rimbereid: Lovene
10. Torunn Borge: Dikt i samling

Barn / ungdom

1. Anna Höglund: Dette snakker man bare med kaniner om
2. Stian Hole: Morkels alfabet
3. Jan Paul Schutterm: Livets gåter og de stinkende sokkene..
4. Kaia Dahle Nyhus: Pappaer overalt
5. Simon Stranger / Kristin Johnsen: Bestfar på rømmen
6. Aysa Koca: Yoko Onur – et balleliv
7. Alice Lima de Faria: Det var ikke jeg, sa Robinhund
8. Sigbjørn Moestue: I morgen er alt mørkt (Marlens historie)
9. Andrea Bræin Hovig: Vanessa
10. Johan B. Mjones: Kaptein Nemos testament

Krim

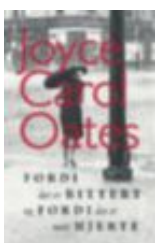
1. Pierre Lemaitre: Alex
2. Dolores Redondo: Knoklenes arv
3. Emma Healey: Elisabeth er bortel
4. Yrsa Sigurdardottir: Løgnen
5. Paula Hawkins: Piken på toget
6. Harlan Coben: Savner deg
7. Gillian Flynn: En hjelpende hånd
8. Michael Connelly: Utfor kanten
9. Gard Sveen: Helvete åpent
10. Lee Child: Vend aldri tilbake

Adresseavisens rangering er basert på individuelle lister fra våre anmeldere: Terje Eidsvåg, Ørjan Greiff Johnsen, Ole Jacob Hoel, Fartein Horgar, Johan O. Jensen, Vigdis Moe Skarstein, Stein Roll og Maria Årolilja Rø.

Vigdis Moe Skarstein

Joyce Carol Oates: «Fordi det er bittert og fordi det er mitt hjerte»

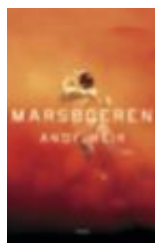

Få samtidsforfattere har så stor innsikt i både menneskelige og samfunnsmessige drivkrefter som Oates. I et lett flytende språk

med fine poetiske bilder forteller hun en medrivende historie om raseskillet i USA på 50-tallet.

Ørjan Greiff Johnsen

Andy Weir «Marsboeren»

Årets beste? Nei.
Årets mest spektakulære? Ja.

Ole Jacob Hoel

Elena Ferrante: Mi briljante venninne

Jeg har ikke besøkt Napoli i 2015. Jovisst har jeg det. I store deler av året har jeg befunnet meg i Ferrantes litterære univers, og fornemmet lukten, smaken og livsnerven i et enestående romanprosjekt. Og ennå har jeg et par bøker tilgode.